

Zemkopības ministrijas Veterinārā un pārtikas departamenta informācija

Informācijas par pārtikas produktu sniegšana patērētājiem

Zemkopības ministrija atkārtoti informē, ka 2011. gada decembrī ir stājusies spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 25. oktobra Regula (ES) Nr.1169/2011 **par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem.**

Regulas ieviešanai bija paredzēts trīs gadu pārejas periods, kurš beigsies 2014. gada 12. decembrī. Līdz ar to vēršam uzmanību, ka saskaņā ar Regulu Nr.1169/2011 **sākot ar 2014. gada 13. decembri obligāti jāizmanto marķējumi atbilstoši jaunās Regulas 1169/2011 prasībām.**

Dažas galvenās izmaiņas:

- lai nodrošinātu marķējuma skaidru salasāmību ir noteikts minimālais burtu lielums, tostarp druka un fons būtiski kontrastē;
- alergēni marķējumā jāizceļ ar rakstzīmju izmēru, stilu vai fona krāsu, lai tie skaidri atšķiras no pārējo sastāvdaļu saraksta, gan fasētajai, gan nefasētajai pārtikai;
- uz gaļas produktiem, gaļas izstrādājumiem vai zvejniecības produktiem, kas var radīt iespaidu par to, ka tie ir izgatavoti no vesela gaļas vai zivs gabala, lai gan sastāv no diviem dažādiem gabaliem, kuri savienoti, izmantojot citas sastāvdaļas. Blakus pārtikas produkta nosaukumam būs norāde „formēta gaļa” vai „formēta zivs”;
- marķējumā produkta nosaukumam pievieno norādi par pievienotā ūdens daudzumu gaļas produktiem un gaļas izstrādājumiem (piemēram, gabalos, šķēlēs vai porcijās sadalītā gaļā), ja tas ir vairāk nekā pieci procenti no galaprodukta svara;
- vismaz vienu reizi atkausētai un atkal sasaldētai pārtikai - pārtikas produkta nosaukumā ietver norādi - atkārtoti sasaldēts;
- saldētai gaļai, gaļas izstrādājumiem un saldētiem neapstrādātiem zvejniecības produktiem jāpievieno norāde par sasaldēšanas datumu vai pirmās sasaldēšanas datumu, ja produkts ir saldēts vairāk nekā vienu reizi.
-

Zemkopības ministrija norāda, ja laika posmā no 2014. gada 13. decembra līdz 2016. gada 13. decembrim pārtikas aprītē iesaistītais uzņēmums paziņojumu par uzturvērtību vēlas sniegt brīvprātīgi, tad šim paziņojumam jāatbilst jaunās regulas prasībām.

Tāpat kā šobrīd spēkā esošajos normatīvajos aktos, arī regulā, ir noteikts, ka marķējuma noformējumā, aprakstā vai attēlā nedrīkst iekļaut norādi, kas liek noprast par konkrēta pārtikas produkta vai sastāvdaļas klātbūtni, lai gan minētā dabīgi esošā komponente vai sastāvdaļa faktiski vai daļēji aizstāta ar citu. Te ir runa par **Latvijā populārajiem „krējuma izstrādājumiem”, „siera izstrādājumiem”,** kā arī citiem piena produktu izstrādājumiem.

Līdz šim vārdu „izstrādājums” pievienoja piena produktu nosaukumam, ja tiem ražošanas procesā tika pievienoti augu tauki. Saskaņā ar Eiropas Savienības un Latvijas normatīvajiem aktiem, tai skaitā par piena produktu marķēšanu, pārtikas aprītē iesaistītajiem uzņēmumiem pēc 2014. gada 12. decembra ir jānodrošina atbilstošs pārtikas produktu marķējums. **Tādējādi produktam, ko šobrīd sauc, piemēram, par „krējuma izstrādājumu”, jālieto kāds cits nosaukums, kurā nedrīkst būt vārds „krējums”, jo piena produktu nosaukumi ir aizsargāti visā Eiropas Savienībā.**

Savukārt Regula Nr.1169/2011 nosaka, ka pārtikas produkti, kas laisti tirgū vai marķēti pirms 2014. gada 13. decembra un kas neatbilst jaunās regulas prasībām, ir atļauti tirgot līdz pilnīgai šādu pārtikas produktu krājumu iztīrošanai.

Svaigpiena vidējo ģeometrisko rādītāju aprēķinus veic Lauksaimniecības datu centrs

Sākot no 2014. gada 1. jūnija baktēriju kopskaita un somatisko šūnu skaita vidējo ģeometrisko (VĢ) rādītāju aprēķinus nodrošina Lauksaimniecības datu centrs (LDC) svaigpiena kvalitātes datubāzē. Līdz šim LDC datubāzē ir uzkrāta svaigpiena laboratorisko analīžu rezultāti un veikti VĢ aprēķini. Pārtikas un veterinārais dienests svaigpiena aprites oficiālajā kontrolē šos aprēķinus izmanto no 2014. gada 1.jūnija. To paredz MK 11.03.2014. noteikumi Nr.137 „Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 9. februāra noteikumos Nr.123 „Veterinārās, higiēnas un nekaitīguma prasības svaigpiena aprītei””.

No 1. jūnija LDC datubāzē tiek reģistrēti svaigpienam piemērotie brīdinājumi, kas datubāzē parādās kā paziņojumi, kuri pienu pircējam ir jāpaziņo pienu ražotājam. Vēršam uzmanību, ka līdz 1. jūnijam svaigpiena ražotājam noteiktie brīdinājumi paliek spēkā. Ja pienu ražotājs brīdinājuma periodā neveiks darbības pienu kvalitātes uzlabošanai, tad LDC datubāzē parādīsies svaigpiena ražotājam piemērotais svaigpiena realizācijas aizliegums. Svaigpiena aprītē iesaistītās puses tiks informētas par tām piemērotajiem brīdinājumiem un svaigpiena realizācijas aizliegumiem.

Noteikumi paredz, ka visiem, kas ir iesaistīti svaigpiena aprītē, ir jāseko datubāzē pieejamai informācijai par iepērkamā svaigpiena kvalitāti, bet pienu pircējiem tas ir obligāts pienākums. Svaigpiena pircējam jāinformē ražotājs par svaigpiena kvalitātes rādītāju neatbilstību un sadarbībā ar ražotāju tie jānovērš. Svaigpiena pircējam jāseko arī noņemto paraugu skaita atbilstībai ar noteikumos noteikto – tātad, paraugi jānoņem ne retāk kā divas reizes mēnesī. Vismaz vienā no paraugiem nepieciešama inhibitoru klātbūtnes noteikšana.

Svaigpiena paraugi tiks uzskatīti par nederīgiem VĢ aprēķiniem, ja kāds no noteikumos noteiktajiem rādītājiem (somatiskās šūnas, baktēriju kopskaits, olbaltumvielas un pienu tauki) laboratoriski netiks noteikts.